



Skriftlig fremsættelse (14. april 2021)

Justitsministeren (Nick Hækkerup):

Herved tillader jeg mig for Folketinget at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af retsplejeloven og forskellige andre love og om ophævelse af lov om udpantning og om udlæg uden grundlag af dom eller forlig (Effektivisering af straffesagskæden, digital kommunikation i skiftesager, pligtig afgangsalder for dommerfuldmægtige m.v.)

(Lovforslag nr. L 212)

Rettidig og effektiv sagsbehandling er en grundlæggende forudsætning for et retssamfund. En løbende tilpasning af strafferetsplejen bl.a. ud fra aktørernes erfaringer med reglernes anvendelse i praksis skal således medvirke til at sikre, at retsforfølgning sker hurtigt og konsekvent, så tidsrummet fra en forbrydelse begås, til den skyldige afsoner sin straf, forkortes mest muligt, og så ressourcerne hos politi, anklagemyndighed og domstole anvendes effektivt og hensigtsmæssigt.

Med lovforslaget foreslås for det første en række ændringer af retsplejeloven, der har til formål at sikre respekten for retsvæsenet og mindske antallet af udeblivelser i straffesager.

Det foreslås således bl.a. at ændre retsplejelovens regler om tiltaltes udeblivelse, så lovligt forfald fremover skal dokumenteres – og ikke blot oplyses – forud for et berammet retsmøde. Fremlægges der ikke tilstrækkelig dokumentation forud for retsmødet, eller tilsidesætter retten de fremlagte oplysninger som mangelfuld dokumentation for lovligt forfald, vil retten i visse tilfælde kunne fremme sagen i tiltaltes fravær.

Det foreslås desuden, at retten skal afvise tiltaltes anke, hvis tiltalte udebliver fra en sag, som tiltalte selv har anket, medmindre retten undtagelsesvist finder det nødvendigt at fremme sagen i tiltaltes fravær.

Herudover foreslås det at udvide adgangen til at fremme straffesager til dom, uden at den tiltalte er til stede under sagen (udeblivelsesdom) og uden tiltaltes samtykke, i sager hvor der er nedlagt påstand om, at en foranstaltning efter straffelovens § 68 skal have sit forblivende med den foranstaltning, som tiltalte allerede er idømt, og i sager hvor der er nedlagt påstand om rettighedsfrakendelse efter lov om sikkerhed til søs.

Det foreslås endvidere, at retten kan bestemme, at der kan tilvejebringes oplysninger om den sigtedes personlige forhold til brug for mentalundersøgelse ved henvendelse til sigtedes pårørende eller andre privatpersoner, hvis sigtede trods lovlig indkaldelse og uden dokumenteret lovligt forfald udebliver fra retsmødet.

Med lovforslaget foreslås for det andet enkelte ændringer af reglerne om forkyndelse og om afholdelse af retsmøder ved brug af video, der skal medvirke til at sikre effektivitet i straffesagskæden, og at reglerne er indrettet, så de tager højde for den teknologiske udvikling.

Det foreslås således bl.a., at udeblivelsesdomme, der er afsagt uden den tiltaltes samtykke, ikke længere vil skulle forkyndes personligt for den dømte, men fremover vil kunne forkyndes på anden vis, herunder ved brug af forenklet digital forkyndelse.

Det foreslås derudover, at retsmøder, der afholdes med henblik på at opnå rettens kendelse om foranstaltninger i henhold til retsplejelovens kapitel 69-74, og hvor der ikke er beskikket en forsvarer mv. for den, som indgrebet vedrører, fremover så vidt muligt gennemføres ved, at anklageren deltager i retsmødet ved anvendelse af telekommunikation med billede (videoretsmøde) eller på skriftligt grundlag.

Lovforslaget indeholder for det tredje forslag til ændringer af reglerne om sammenlægning og tilskæring af straffesager.

Når nye overtrædelser løbende skal inddrages i allerede berammede straffesager, kan konsekvensen blive, at retsmøder må udskydes, da sagen ikke længere kan holdes inden for den afsatte tid.

Det foreslås derfor, at der i højere grad end i dag gives mulighed for at afskære nye forhold fra allerede berammede straffesager, så der ikke sker sammenlægning af sagerne, hvis det vil betyde, at sagen dermed forhales urimeligt.

Samtidig foreslås det at udvide anklagemyndighedens muligheder for at kunne anvende påtaleopgivelse af ressourcemæssige grunde, når der ikke kan forventes idømt, eller kun kan forventes idømt en ubetydelig, tillægsstraf.

Det foreslås for det fjerde at undtage sager om overtrædelse af straffelovens § 191 a (grov doping) og § 290 a, stk. 2 (hvidvask af særlig grov beskaffenhed), fra nævningebehandling.

Nævningesager er ressourcekrævende for alle aktører i straffesagskæden – både i forhold til antallet af aktører og

de mange retsdage, som skal afsættes til behandlingen af sagerne. Med forslaget undtages de nævnte sagstyper fra nævningebehandling, ligesom det allerede i dag er tilfældet for sager vedrørende grov narkokriminalitet og grov berigelseskriminalitet. For de omtalte sagstyper gælder det således, at bevisførelsen ofte vil være omfattende og langvarig og vedrøre komplekse forhold, hvilket kan gøre sagernes bevismæssige problemer særligt vanskelige at overskue og håndtere. Sagerne er således i praksis mindre egnede til nævningebehandling.

Det foreslås desuden, at der ikke skal medvirke domsmænd i sager, der er omfattet af straffelovens § 61, stk. 2 (ny kriminalitet i prøvetiden for en betinget dom), hvor der alene bliver spørgsmål om bødestraf, i visse sager om afvisning af anke eller i sager om erstatning i anledning af strafferetlig forfølgning.

Med lovforslaget foreslås *for det femte* en række ændringer af relevante ydelseslove, der medfører, at tiltalte, der udebliver fra retsmøder trods lovlig indkaldelse og uden dokumenteret lovligt forfald, i en periode på 12 uger kan få nedsat visse offentlige ydelser.

Herudover foreslås *for det sjette* en række yderligere ændringer af retsplejeloven og færdselsloven, der samlet set skal medvirke til at sikre en effektiv straffesagsbehandling. Ændringerne indebærer bl.a., at sager om frakendelse af retten til at føre lille knallert fremover vil kunne afgøres ved udenretlig vedtagelse, og at Rigsadvokaten i stedet for Justitsministeriet fremover skal modtage indberetninger fra retten vedrørende sager om politiets uberettigede tvangsindgreb.

Med lovforslaget foreslås det *for det syvende* at indsætte en bestemmelse om digital kommunikation med skifteretten i henholdsvis dødsboskifteloven, ægtefællesskifteloven og konkursloven.

Fremover vil en part, f.eks. en arving eller en ægtefælle, således som udgangspunkt kunne sende meddelelser til skifteretten ved digital kommunikation, eksempelvis ved e-mail eller ved Digital Post. Skifteretten vil dog, hvis den finder anledning til det, kunne kræve, at en meddelelse forsynes med original underskrift.

Endvidere foreslås det *for det ottende* at fastsætte en pligtig afgangsalder for dommerfuldmægtige på 70 år svarende til den pligtige afgangsalder for dommere og andre tjenstemandsansatte jurister ved domstolene.

Begrundelsen for at indføre en pligtig afgangsalder for dommerfuldmægtige er, at dommerfuldmægtige af retspræsidenten kan bemyndiges til at afgøre retssager på linje med dommere. Endvidere har dommerfuldmægtige samme retsplejemæssige beskyttelse mod afskedigelse som tjenstemandsansatte retsassessorer.

Endelig foreslås det *for det niende* at ophæve udpantningsloven (lov om udpantning og om udlæg uden grundlag af dom eller forlig). De regler i udpantningsloven, der ikke er formelt ophævet, må anses for erstattet af senere regler i anden lovgivning, og forslaget om at ophæve loven indebærer således ingen ændringer i gældende ret.

Det er Justitsministeriets vurdering, at lovforslaget bør fremsættes og vedtages i indeværende samling, således at de tiltag, der skal bidrage til effektivisering af straffesagskæden og dermed til at afhjælpe stigende sagsbehandlingstider i straffesager, herunder ved domstolene, kan træde i kraft hurtigst muligt.

Idet jeg i øvrigt henviser til lovforslaget og de ledsagende bemærkninger, skal jeg hermed anbefale lovforslaget til det Høje Tings velvillige behandling.